Tekoäly: Totta vai tarua?

Iitin kansalaisopisto – Tekoälyn perusteet. Merkitse rasti ruutuun sen mukaan, onko väite mielestäsi totta vai tarua.

Nro	Väite	Totta	Tarua
1.	Tekoäly on aina fyysinen robotti, joka liikkuu ihmisten parissa.	☐	☐
2.	Tekoäly oppii asioita ihmisten sille antamasta datasta ja teksteistä.	☐	☐
3.	Tekoäly osaa tuntea aitoja tunteita, kuten iloa tai surua.	☐	☐
4.	Tekoäly on täysin uusi, vasta 2020-luvulla keksitty asia.	☐	☐
5.	Tekoäly voi tehdä virheitä tai keksiä asioita omasta päästään.	☐	☐
6.	Tekoäly ymmärtää suomen kieltä ja osaa vastata suomeksi.	☐	☐
7.	ChatGPT on yksi esimerkki tekoälysovelluksesta.	☐	☐
8.	Kaikki tekoälyohjelmat ovat aina maksullisia käyttää.	☐	☐
9.	Tekoäly voi lukea ihmisten ajatuksia verkon välityksellä.	☐	☐
10.	Algoritmi tarkoittaa ohjesääntöä, jonka mukaan tietokone toimii.	☐	☐
11.	Pankit käyttävät tekoälyä epäilyttävien tilisiirtojen ja huijausten torjunnassa.	☐	☐
12.	Tekoäly ei osaa kääntää tekstejä kielestä toiseen.	☐	☐
13.	Autojen navigaattoreiden reittisuositukset ja ruuhkavaroitukset perustuvat tekoälyyn.	☐	☐
14.	Tekoäly pystyy luomaan uusia kuvia pelkän sille annetun tekstin perusteella.	☐	☐
15.	Sosiaalisessa mediassa (esim. Facebookissa) näkemäsi iulkaisut valitaan tävsin sattumanvaraisesti.	☐	☐

Nro	Väite	Totta	Tarua
16.	Älypuhelimen kasvojentunnistus käyttää tekoälyä.	☐	☐
17.	Tekoälyä voidaan hyödyntää sairauksien, kuten syövän, tunnistamisessa röntgenkuvista.	☐	☐
18.	Tekoäly ei pysty kirjoittamaan runoa tai tarinaa.	☐	☐
19.	Tekoäly voi jäljitellä eli kopioida oikean ihmisen ääntä.	☐	☐
20.	Sähköpostin roskapostisuodattimet hyödyntävät tekoälyä pitääkseen huijausviestit loitolla.	☐	☐
21.	Tekoäly tietää aina 100-prosenttisella varmuudella, mikä on totta ja mikä valhetta.	☐	☐
22.	Tekoäly voi vahvistaa ihmisten ennakkoluuloja, jos sitä on opetettu vinoutuneella aineistolla.	☐	☐
23.	Tekoäly korvaa välittömästi kaikki maailman työpaikat ja ihmistyötä ei enää tarvita.	☐	☐
24.	Sinun tulee aina antaa tekoälylle henkilötunnuksesi ja pankkitunnuksesi, jotta se voi auttaa sinua.	☐	☐
25.	Nykyään on liikkeellä huijausviestejä ja puheluita, joiden tekemisessä on käytetty apuna tekoälyä.	☐	☐
26.	Euroopan unioni (EU) on säätänyt lakeja, jotka säätelevät tekoälyn turvallista käyttöä.	☐	☐
27.	Tekoäly on päätöksissään aina täysin puolueeton.	☐	☐
28.	Tekoäly voi auttaa ikäihmisiä arjessa, esimerkiksi muistuttamalla lääkkeidenotosta.	☐	☐
29.	Jos tekoäly antaa sinulle terveysneuvoja, oikean lääkärin mielipidettä ei enää tarvita.	☐	☐
30.	Tekoälyn käyttöä ja sen periaatteita voi oppia kuka tahansa iästä riippumatta.	☐	☐

Oikeat vastaukset ja selitykset

1. **Tarua.** Tekoäly on useimmiten ohjelmisto tietokoneessa tai puhelimessa, ei fyysinen kone.
2. **Totta.** Tekoäly "koulutetaan" syöttämällä sille valtavia määriä ihmisten tuottamaa tekstiä ja tietoa.
3. **Tarua.** Tekoälyllä ei ole tietoisuutta, tunteita tai omaa tahtoa. Se vain laskee sanojen todennäköisyyksiä.
4. **Tarua.** Tekoälyn tutkimus alkoi jo 1950-luvulla, vaikka se onkin tullut arkikäyttöön rytinällä vasta hiljattain.
5. **Totta.** Tätä kutsutaan hallusinoinniksi. Tekoäly voi esittää keksityn asian hyvin vakuuttavasti.
6. **Totta.** Nykyaikaiset kielimallit ovat erittäin taitavia suomen kielessä.
7. **Totta.** Se on yksi tunnetuimmista tekstiä tuottavista tekoälymalleista.
8. **Tarua.** Monista palveluista (kuten ChatGPT:n perusversiosta tai Microsoft Copilotista) on olemassa ilmaisversioita.
9. **Tarua.** Tekoäly pystyy käsittelemään vain sitä tietoa, jota sille annetaan kirjoittamalla tai puhumalla.
10. **Totta.** Algoritmi on kuin leivontaresepti: sarja ohjeita, joiden avulla tietokone ratkaisee ongelman.
11. **Totta.** Pankkien järjestelmät tunnistavat epätyypillisen rahaliikenteen tekoälyn avulla erittäin nopeasti.
12. **Tarua.** Tekoäly (esim. Google Kääntäjä tai ChatGPT) on nykyään erinomainen kääntäjä.
13. **Totta.** Tekoäly laskee reitit analysoimalla muiden autoilijoiden nopeuksia ja sijainteja reaaliajassa.
14. **Totta.** On olemassa kuvatekoälyjä, jotka maalaavat kuvan tarkasti ohjeesi mukaan sekunneissa.
15. **Tarua.** Tekoälyalgoritmit valitsevat näytettävän sisällön sen perusteella, mistä olet aiemmin tykännyt.
16. **Totta.** Kamera tunnistaa kasvosi ja avaa lukituksen monimutkaisen tekoälymallin avulla.
17. **Totta.** Lääketieteessä tekoäly on korvaamaton apu kuvantamisessa ja taudinmäärityksessä.
18. **Tarua.** Se voi kirjoittaa hyvinkin luovia runoja, tarinoita ja jopa laulunsanoja annetusta aiheesta.

19. **Totta.** Tekoäly voi kloonata ihmisen äänen jopa vain muutaman sekunnin ääninäytteen perusteella.

20. **Totta.** Ne oppivat tunnistamaan huijausviestien tunnusmerkit ja siirtävät ne suoraan roskakoriin.

21. **Tarua.** Tekoälyllä ei ole ihmisen kaltaista maalaisjärkeä, ja se voi erehtyä faktoista. Lähdekriittisyys on aina tarpeen!

22. **Totta.** Jos opetusmateriaali on ollut asenteellista, myös tekoälyn vastaukset voivat olla sitä.

23. **Tarua.** Tekoäly muuttaa monia työtehtäviä, mutta se toimii ennemmin apulaisena kuin täydellisenä korvaajana.

24. **Tarua.** Älä koskaan syötä tekoälyohjelmiin (esim. ChatGPT) henkilötunnusta, salasanoja tai pankkitietoja!

25. **Totta.** Huijarit käyttävät tekoälyä esimerkiksi kieliopillisesti virheettömien kalasteluviestien laatimiseen.

26. **Totta.** EU:n tekoälysäädös (AI Act) on maailman ensimmäisiä kattavia tekoälyä koskevia lakikokonaisuuksia.

27. **Tarua.** Tekoäly perustuu sen tekijöiden ja opetusdatan arvoihin, joten siihen voi sisältyä vinoumia.

28. **Totta.** Älykkäät apuvälineet ja virtuaaliavustajat auttavat monia ikäihmisiä itsenäisessä arjessa.

29. **Tarua.** Tekoäly ei korvaa terveydenhuollon ammattilaista. Vakavissa oireissa on aina käännyttävä lääkärin puoleen.

30. **Totta.** Uteliaisuus ja avoin mieli riittävät – tekoälyä voi oppia hyödyntämään millä iällä tahansa!